

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Kuriteoohvrid](#) > [Ohvrite Õigused Riigiti](#) > 1. MINU ÕIGUSED EELUURIMISE AJAL

1. MINU ÕIGUSED EELUURIMISE AJAL

[Kuidas ja kus saan ma kuriteost teatada?](#)

[Kuidas ma saan kontrollida, mida ametiasutused pärast kuriteoteate saamist teevad?](#)

[Milline võib olla minu osa eeluurimises?](#)

[Millised on minu õigused tunnistajana?](#)

[Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?](#)

[Millist teavet võin ma eeluurimise ajal saada politseilt või ohvriabiorganisatsioonidelt?](#)

[Kas mul on võimalik saada õigusabi?](#)

[Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?](#)

[Milliseid teenuseid ja millist abi võidakse mulle pakkuda eeluurimise ajal?](#)

[Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusriikuja ja minu vahel?](#)

[Kuidas jätkub mind käsitleva süüasja arutamine pärast eeluurimise lõppu?](#)

[Kas ma võin edasi kaevata, kui mind käsitlev süüasi lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?](#)

[Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?](#)

[Täiendav teave](#)

Kuidas ja kus saan ma kuriteost teatada?

Te võite kuriteost teatada kohalikule politseile, eelistatult seal piirkonnas, kus kuritegu toime pandi. Hädaolukorras võite politseiga ühenduse saamiseks alati helistada numbril 112. Kui ei ole tegemist hädaolukorraga, võite minna lähimasse politseijaoskonda. Politseijaoskondade aadressid on loetletud kohaliku politsei veebisaidil [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#).

Kui Te olete Belgia kodanik või elanik (nt kui teil on alaline elamisluba), võite pisikuriteost (nt vandaalitsemine, poevargus või jalgratta vargus) teatada internetis [hollandi](#), [prantsuse](#) või [saksa keeles](#). Samuti võib igaüks (ka turistid) teatada internetiga seotud kuriteost veebisaidil, mis on kättesaadav [hollandi](#), [prantsuse](#), [saksa](#) ja [inglise keeles](#).

Teatavate õigusrikkumiste korral (nt ebaseaduslik jälitamine, laimamine ja solvamine) on uurimine võimalik ainult siis, kui ohver esitab avalduse.

Kuriteost ei tule teatada kohe, kui see on toime pandud, kuid Teie huvides on teavitada politseid võimalikult varakult, et nad saaksid teavet kuriteo faktide ja asjaolude ning Teie kantud kahjude kohta. See on oluline ka seetõttu, et teatava ajavahemiku möödudes ei saa ametiasutused uurimisega enam tegeleda (aegumine). Tähtajad on kindlaks määratud seaduses ja on kuriteoliigiti erinevad, ulatudes kuuest kuust kuni 15 aastani.

Politsei kuulab Teid üle, et koostada protokoll. Ülekuulamise ajal on Teil mitmed õigused, mis kehtivad ka siis, kui teid on vaja uuesti üle kuulata. Olenemata sellest, kas Teid kuulatakse üle ohvri või tunnistajana, peab politseinik

Teid teavitama järgmisest:

- Te võite taotleda kõikide küsimuste ja vastuste protokollimist Teie oma sõnadega;
- Te võite taotleda konkreetse uurimistoimingu teostamist või konkreetse isiku küsitlemist;
- Teie ütlusi võidakse kasutada kohtus tõendina;
- Te võite saada tasuta koopia oma ülekuulamise protokollist. Te peate koopiat küsima ülekuulamise lõpus. Enamikul juhtudel saate koopia kohe.

Kui Te ei valda menetluse keelt, kutsub politsei kohale vandetõlgi, välja arvatud juhul, kui politseiametnik suudab panna Teie ütlused kirja Teie keeles või palub Teil ütlused oma keeles kirja panna.

Teie avalduse põhjal koostatakse protokoll, mis sisaldab järgmist teavet:

- Teie nimi, aadress, telefoninumber ja e-posti aadress, kui see on olemas;
- kuriteo üksikasjad: kus ja millal kuritegu toimus, kes olid kaasatud, mis juhtus ning millised on tagajärjed;
- tunnistajate kontaktandmed;
- kaasatud isikute kirjeldused, sealhulgas kasv, kehaehitus ja riietus; teave võimaliku vanuse, juuksevärvi ja soengu, aktsendi kohta; samuti on suur abi mis tahes tunnusmärkide, näiteks soolatüügaste, armide, tätoveeringute või pigmendilaikude teatamisest;
- mis tahes saadud vigastus (arst võib Teile kirjutada tõendi, mille saate anda politseile ka pärast avalduse esitamist). Arstilt võite küsida ka töövõimetustõendi;
- mis tahes Teie kantud (materiaalne) kahju (Te võite teha kahjust foto, kui võimalik).

Samuti võite märkida, kas Teil on vaja mingit liiki praktilist, sotsiaalset, psühholoogilist või õiguslast abi.

On soovitatav teha koopiaid kõikidest dokumentidest, mis Te politseile annate. Teil võib originaale hiljem vaja minna, näiteks kindlustusfirmaga suhtlemisel.

Kui olete langenud seksuaalkuriteo ohvriks, toimub ülekuulamine võimaluse korral eraldi ruumis, et tagada vajalik diskreetsus.

Enamikul juhtudel koostab politsei protokoll ja saadab selle prokuratuuri. Prokurör otsustab seejärel, kas politseil tuleb algatada uurimine või mitte. Eeluurimist võib toimetada kas prokurör (tavaline eeluurimine) või eeluurimiskohtunik (kohtulik eeluurimine), kui on tegemist keerukamate süüasjadega või juhul, kui on vaja kohaldada suuremat sekkumist nõudvaid uurimismeetmeid, nagu läbiotsimine. Mõnel juhul võib politsei ise eeluurimist alustada ja anda pärast eeluurimist toimiku üle prokuratuurile (politseiuurimine). Mitmete pisikuritegude kohta (näiteks jalgrattavargus) ja asjaolusid arvestades (näiteks kui teo toimepanijast ei ole ühtegi jälge) koostab politsei lihtsustatud protokoll. Lihtsustatud protokoll jääb politseijaoskonda ja seda ei saadeta prokuratuuri. Iga kuu esitatakse prokuratuurile nimekiri kõikidest lihtsustatud protokollidest, teavitades nii prokuratuuri Teie avaldusest. Kui selgub uusi asjaolusid (näiteks tehakse kindlaks kuriteo toimepanija), mis võiksid uurimise käiku mõjutada, saadetakse protokoll prokuratuuri ning politsei annab Teile sellest teada.

Kuidas ma saan kontrollida, mida ametiasutused pärast kuriteoteate saamist teevad?

Kui olete esitanud kuriteost teatamise avalduse, antakse Teile tõend. Sellelt tõendilt leiate juhtumi viitenumbri, selle politseiniku nime, kes Teid aitas, ja prokuratuuri kontaktandmed (kellega võtta ühendust, et olla kursis oma avalduse menetlemisega).

Teile antud tõendil on selgelt märgitud, kas Teie avalduse põhjal koostatud protokoll käsitletakse kui tavalist protokoll, politseiuurimist või lihtsustatud protokoll.

Milline võib olla minu osa eeluurimises?

Pärast politseile avalduse esitamist ei ole Teil vaja astuda täiendavaid samme; Teil on vaid õigus saada prokurörielt süüdistuse esitamise korral teavet kohtuistungil kuupäeva, aja ja koha kohta.

Kui soovite teavet oma avalduse alusel võetud muudest meetmetest, on Teil õigus registreerida ennast kannatanuna. Te saate seda teha, kui esitate isiklikult või advokaadi kaudu protokoll koostanud politseiametnikule

avalduse. Samuti võite selleks viia avalduse prokuratuuri kantseleisse või politseijaoskonda või saata selle tähitud kirjaga prokuratuuri kantseleisse. Kuriteost teatamisel antakse Teile sellise avalduse näidis.

Registreeritud kuriteoohvrina saate kirjalikku teavet prokuröri otsuste kohta (näiteks otsus süüasi lõpetada ja selle põhjused või otsus algatada kohtumenetlus) ja eeluurimiskohtu istungi eeldatava kuupäeva kohta. Võite paluda lisada toimikule tõendeid, mida Te vajalikuks peate. Lisaks sellele on Teil õigus toimikuga tutvuda või saada sellest koopia.

Kui soovite, et Teile tekitatud kahju hüvitatakse või et Teil oleksid täiendavad õigused, peate esitama [tsiviilhagi \(1\)](#). Te võite seda teha isiklikult või oma advokaadi kaudu. Seda saate teha menetluse igas etapis. Tsviilhagejana võite taotleda juurdepääsu süüasja toimikule ja saada sellest koopia, paluda täiendavate uurimistoimingute tegemist, taotleda kahju hüvitamist või kaevata tehtud otsuse edasi ning Teil on õigus olla ära kuulatud ja saada teavet karistuse täideviimise kohta.

Kui olete tsviilhageja või kuriteoohver, võib Teid ametiasutustega suhtlemisel esindada advokaat. Kuna eeluurimist toimetatakse Belgias salastatult, ei ole Teil võimalik viibida uurimistoimingute juures (nt õigusrikkuja küsitlemisel). Ainus erand on kuriteopaiga külastamine, et taastada kuriteo toimumise asjaolud: seal võite tsviilhagejana kohal viibida.

Te ei pea tõendama, et pandi toime kuritegu või et süüdistatav on süüdi.

Teie kahju ei ole võimalik eeluurimisetapis hüvitada.

Kui protokoll on edasi antud prokuratuuri ja süüdistus juba esitatud, ei ole enam võimalik kriminaalmenetlust peatada. Seda isegi juhul, kui tegemist on õigusrikkumistega, mida menetletakse esitatud avalduse alusel, näiteks ebaseaduslik jälitamine.

Millised on minu õigused tunnistajana?

Kui Te olete ohver, kuulatakse Teid tõenäoliselt eeluurimise ajal tunnistajana üle.

Tunnistajana saate Te (ja ka teie pereliikmed ja sugulased) kasutada järgmisi tunnistajakaitsemeetmeid:

- nõustamine ennetusmeetmete teemal ja abi nende võtmisel;
- ennetavad politseipatrullid;
- sissetulevate ja väljaminevate telefonikõnede registreerimine;
- salajase telefoninumbri, autole kaitstud registreerimismärgi ja hädaabikõnedeks mobiiltelefoni eraldamine;
- füüsiline kaitse ning
- ümberpaigutamine kuni 45 päevaks.

Kui Te olete kannatanud kuritegeliku rühmituse toime pandud kuriteo või sellise tõsise õigusrikkumise tõttu nagu alaealise rööv või mõrv ning eespool loetletud meetmed ei ole Teie turvalisuse tagamiseks piisavad, võidakse kohaldada spetsiaalseid kaitsemeetmeid. Nende hulka kuuluvad muu hulgas:

- ümberpaigutamine rohkem kui 45 päevaks ja
- identiteedi muutmine.

Hüvitada võidakse reisi- ja majutuskulud, mis tekkisid kriminaalmenetluses tunnistajaks olemise tõttu. Tunnistaja võib taotleda ka hüvitist poole töölt puudunud päeva eest, kui ta pidi puhkust võtma. Need kulud kantakse riigieelarvest, kuid need tuleb süüdistataval tagasi maksta, kui ta süüdi tunnistatakse.

Kui Teie suhtes kohaldatakse kaitsemeetet või kui Te viibite välismaal, võib Teid küsitleda video- või telekonverentsi vahendusel.

Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?

Kui olete noorem kui 18aastane ja Te olete kuriteo ohver, on Teil ülekuulamise ajal järgmised täiendavad õigused:

- Teiega võib kaasa tulla teie valitud täisealine isik ja
- ülekuulamise võib korraldada selleks kohandatud ruumis.

Korduva ülekuulamise vältimiseks võib Teie küsitlemise salvestada heli- ja videolindile. Kui olete noorem kui 12aastane, on audiovisuaalne salvestamine võimalik vaid pärast Teie teavitamist. Audiovisuaalne salvestamine on võimalik Teie loal, kui olete vanem kui 12aastane. Sellised ülekuulamised toimuvad selleks spetsiaalselt sisustatud ruumides.

Kui olete seksuaalse vägivalda, prostitutsiooni või lapsporno ohver, hakatakse tähtaega, millal enam süüdistust esitada ei saa, lugema alates Teie 18aastaseks saamisest.

Alaealise kuriteoohvri peab politsei ka suunama kuritarvitamise ohvriks langenud laste keskusesse.

Samuti tuleb Teie isikut kaitsta meedias kajastamise eest. Keelatakse Teie isikut paljastada võivate fotode, joonistuste ja muude materjalide avaldamine ja levitamine.

Millist teavet võin ma eeluurimise ajal saada politseilt või ohvriabiorganisatsioonidelt?

Politsei annab Teile järgmist teavet:

- organisatsioonid, kuhu pöörduda abi saamiseks;
- menetlused pärast avalduse esitamist ning
- millised tingimused peavad olema täidetud, et saada hüvitist.

Sellist teavet võidakse esitada infolehtedel või suuliselt. Infolehed on kättesaadavad kolmes riigikeeles ([hollandi](#), [prantsuse](#) ja [saksa keeles](#)). Politseinikud võivad suulist teavet esitada ka teistes keeltes (nt inglise keeles).

Kui Te olete registreeritud kuriteoohver või [tsiviilhageja \(1\)](#), saate teavet menetluse edasise käigu kohta. Teile antakse teavet järgmiste toimingute kohta:

- prokuröri otsus asi lõpetada ja sellise otsuse põhjused;
- prokuröri otsus suunata asi eeluurimiskohtunikule kohtulikuks eeluurimiseks;
- prokuröri otsus teha süüdistatavale lepituskokkuleppe sõlmimise või lepitusmenetluse ettepanek ning
- kuupäev, millal Teiega seotud asi jõuab kohtu ette.
- Kui olete ohver või tsiviilhageja, on Teil õigus toimikuga tutvuda või saada sellest ärakiri. Selleks peate pöörduma eeluurimise ajal prokuröri või eeluurimiskohtuniku poole.

Te võite teha toimikust koopiaid, kuid see on tasuline (umbes 0,25–0,50 eurot koopia eest). Kui Teiega seotud asja arutatakse vandekohtus, on koopiategemine tasuta.

Kas mul on võimalik saada õigusabi?

Esialgset õigusnõustamist on Teil võimalik saada, kui pöördute esmase õigusabitalituse poole, kus juristid annavad kindlaksmääratud päevadel ja kellaaegadel tasuta õigusabi ning võivad Teid vajaduse korral suunata eriorganisatsioonide juurde. Konsultatsioone korraldatakse kohtumajades, magistraadikohtutes, õiguskeskustes, osades kohaliku omavalitsuse asutustes jne. Õiguskeskused asuvad kõikides kohturingkondades (kontaktandmed on kättesaadavad [prantsuse](#) ja [hollandi keeles](#)) või Te võite ühendust võtta ohvriabitalitusega.

Selleks et saada üksikasjalikku õigusabi ja toetust ning selleks, et Teid esindataks, peate pöörduma advokaadi poole. Olenevalt sissetulekust, võib tänu teisesele õigusabile advokaaditeenus Teie jaoks olla tasuta või osaliselt tasuta. Teatavatel isikute kategooriatel, nagu alaealised või vaimse puudega isikud, on alati õigus kasutada advokaadi abi tasuta.

Kui soovite teisest õigusabi, võite pöörduda õigusabibüroosse (rohkem teavet [prantsuse](#) ja [hollandi keeles](#)). Sellised bürood asuvad igas kohtumajas. Te peate esitama kõik dokumendid, mis tõendavad Teie kuulumist ühte neist kategooriatest või seda, et Teie netosissetulek on ebapiisav. Õigusabibüroo teeb otsuse Teie taotluse heakskiitmise kohta 15 päeva jooksul. Kui Teie taotlus kiidetakse heaks, antakse Teile määratud advokaadi kontaktandmed. Samuti on võimalik küsida enda valitud advokaadilt, kas ta on nõus andma teisest õigusabi. Sel juhul võtab Teie advokaat ühendust õigusabibürooga, et saada Teie taotlusele heakskiit.

Kui Teie sissetulek on väike, võite teatud tingimustel taotleda ka vabastust teatavatest menetlustasudest (näiteks kohtutäituri tasu, dokumentidest koopiategemise tasu jne) õigusabi süsteemi raames. Selleks tuleb Teil esitada taotlus õigusabibüroole, mis asub Teie asja arutava kohtu majas. Kui Te juba osalete menetluses tsiviilhagejana (vt allpool), võite taotluse teha kohtus suuliselt.

Samuti on soovitatav, et kontrolliksite oma kindlustuspoliisi tegemaks kindlaks, kas Teie kindlustus katab kohtukulud. Selleks võtke ühendust oma kindlustusmaakleriga.

Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?

Politsei tagab Teie turvalisuse üldiste turvameetmetega. Täiendavat kaitset on Teile kui tunnistajale võimalik pakkuda siis, kui olete ohus eeluurimise ajal antud ütluste tõttu ning soovite neid kinnitada kohtus. Seda saab teha tunnistajakaitsekomisjon. Kui prokurör (tavaline eeluurimine) või eeluurimiskohtunik (kohtulik eeluurimine) on seisukohal, et täiendav kaitse on vajalik, esitab ta tunnistajakaitsekomisjonile taotluse.

Kui Te olete vägistamise või seksuaalkallaletungi ohver, kaitstakse Teid meedias kajastamise eest. Teie isikut paljastada võivate fotode, joonistuste ja muude materjalide avaldamine ja levitamine on karistatav.

Kui Te olete koduvägivalla ohver ja kardate naasta koju, otsib politsei teile (ja teie lastele) turvalise varjupaiga.

Te võite politseid paluda, et ta jätaks protokollis märkimata Teie isikuandmed. Peate siiski arvestama sellega, et politsei peab esitama need andmed prokuratuurile, kui esitatakse vastav taotlus.

Kui Teie olete või Teiega seotud isik on eriti ohtlikus olukorras, võib eeluurimiskohtunik anda Teile täieliku või osalise anonüümsuse (politseil ei ole selliseid volitusi), kui on täidetud teatavad tingimused. Eeluurimiskohtunik võib selle otsuse teha omal algatusel, kuid Te võite esitada ka asjaomase taotluse. Kui eeluurimiskohtunik Teie taotluse tagasi lükkab, ei saa Te seda otsust edasi kaevata.

Osaline anonüümsus tähendab, et Teie isikuandmeid ei avalikustata ülekuulamisprotokollis. Seda on võimalik tagada nii tavalise kui ka kohtuliku eeluurimise käigus.

Täielik anonüümsus tähendab, et Teie isikuandmed hoitakse saladuses kogu kriminaalmenetluse ajal ja see on võimalik vaid siis, kui:

- toimub kohtulik eeluurimine eeluurimiskohtuniku juhtimisel;
- osaline anonüümsus ei ole Teie kaitsmiseks piisav;
- Te leiate, et ütluse andmine võib Teid ja Teie sugulasi ohtu seada, ning märgite, et sellel põhjusel ei soovi Te ütlusi anda;
- kuriteo on toime pannud kuritegelik rühmitus või tegemist on raske kuriteoga (nt alaealise rööv või mõrv).

Milliseid teenuseid ja millist abi võidakse mulle pakkuda eeluurimise ajal?

Kõikidel politseis töötavatel riigiteenistujatel ja kohtuametkondadel on kohustus anda Teile kogu vajalik teave ja vajaduse korral suunata teid spetsiaalsete teenistuste juurde. Kuriteoohvritele pakuvad abi mitmed teenistused. Kogu kriminaalmenetluse jooksul ja ka pärast seda on Teil võimalik pöörduda järgmiste teenistuste poole:

- politsei võtab Teid vastu, annab praktilist nõu, teavitab, koostab protokollis ja suunab asjakohaste teenistuste juurde. Kui Teiega tegelev politseinik ei suuda Teile pakkuda optimaalset abi (nt kriisiolukorras või väga tõsistes olukordades), võivad vajaliku abi osutamiseks appi tulla kuriteoohvritele mõeldud politsei eriteenistused;
- ohvrite vastuvõtuteenistus, mis kuulub õiguskeskuse juurde, annab Teile teavet Teie toimiku kohta. Igas kohturingkonnas on õiguskeskus (kontaktandmed on kättesaadavad [prantsuse](#) ja [hollandi keeles](#)). Ohvrite vastuvõtuteenistuses töötavad õigusabilised aitavad teid kohtumenetluse ajal. Kui see on vajalik Teie probleemi lahendamiseks, suunatakse Teid kitsamalt spetsialiseerunud teenistuste juurde. Ohvrite vastuvõtuteenistuses töötav õigusabiline pakub Teile tuge kohtumenetluse ajal emotsionaalselt rasketel hetkedel, nagu toimikuga tutvumine, kohtuistungil ajal, tõendite tagastamise ajal või kuriteoolukorra taastamisel. Samuti võivad nad Teil aidata koostada avaldust seoses karistuse määramisega;
- lisaks annavad Teile täiendavat abi ohvriabi teenistused: nad pakuvad emotsionaalset ja psühhosotsiaalset tuge ja teavet (teie õiguste, kantud kahjude hüvitamise, asja kohtuliku menetluse ja õigusabi

kättesaadavuse kohta). Samuti võivad nad Teile anda mitmete asutuste kontaktandmed: kindlustusfirmad, politsei, kohtuasutused, advokaadibürood, haiglad jne. [Ohvriabiteenistuste](#) juurde võivad teid suunata politsei või õigusabilised, kuid Te võite ka ise mõne sellise teenistusega ühendust võtta

Kõik teenused on tasuta ja nende kasutamine on vabatahtlik.

Kui olete inimkaubanduse ohver, võivad Teile abi anda mitmed abi andmisele ja inimkaubanduse ohvrite nõustamisele spetsialiseerunud erateenistused. Nende teenistuste tööd koordineerib ja koostööd korraldab [võrdsete võimaluste ja rassismivastase võitluse Belgia keskus](#). Samuti on olemas mitmed erieeskirjad elamis- ja tööloa saamiseks, kui Teile antakse [inimkaubanduse ohvri staatus \(2\)](#).

Te võite saada arstiabi, kuid Teil võidakse paluda selle eest maksta, välja arvatud juhul, kui Teil on olemas kehtiv tervisekindlustus (Te võite nõuda nende kulude hüvitamist). ELi 27 liikmesriigi, Islandi, Liechtensteini, Norra ja Šveitsi kodanikud saavad kasutada [Euroopa ravikindlustuskaarti](#).

Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusrikkuja ja minu vahel?

Lepitusmenetlust võib kohaldada kõikides kriminaalmenetluse etappides: politsei tasandil (lepitus politsei tasandil), omavalitsuste tasandil (lepitus seoses halduskaristusega), prokuratuuri tasandil enne, kui tehakse otsus süüdistuse esitamise kohta (lepitusmenetlus), ja pärast seda, kui prokurör on otsustanud süüdistuse esitada (lepitusmenetlus heastamise eesmärgil). Lepitust heastamise eesmärgil võib kohaldada ka karistuse täideviimise ajal või pärast seda.

Lepitus on võimalik kõikide kuriteoliikide puhul. Prokurör, eeluurimiskohtunik ja kohtunik peavad Teid teavitama lepitusvõimalusest. Te võite lepitusmenetluse algatamist ka ise taotleda.

Lepitust politsei tasandil pakutakse väiksemate õigusrikkumiste puhul (nt graffiti, pisivargused ja vandalism), et jõuda kokkuleppele varale tekitatud kahju suurus. Selline lepitus on võimalik Leuveni, Mecheleni ja Brüsseli piirkonnas. Lepitusmenetlus toimub enne asja edastamist prokurörile. Prokuröri teavitatakse lepituse tulemustest ning kui kahju suurus on kokkuleppele jõutud, süüasi tavaliselt lõpetatakse.

Lepitusseoses [halduskaristusega \(3\)](#) on võimalik enne halduskaristuse määramist. Selline lepitus on kohustuslik, kui õigusrikkuja on noorem kui 16aastane. Lepitusmenetluse eesmärk on hüvitada tekitatud kahju ja seda korraldavad kohalike omavalitsuste ametnikud.

Lepitusmenetluse teel kokkuleppele jõudmiseks võib ettepaneku teha prokurör ja see on võimalik vaid siis, kui prokurör on arvamusel, et kuriteo eest saab määrata karistuseks kuni kaheaastase vangistuse. See toimub enne süüdistus esitamise otsuse tegemist ja seda korraldavad õigusabilised. Teie saate osaleda lepitusmenetluses, mille eesmärk on Teile tekitatud kahju hüvitamine. Prokurör võib teha ettepaneku võtta teo toimepanija suhtes lisameetmeid (hooldus või ravi, koolitus või nõustamine). Kui teo toimepanija ja kuriteo ohver saavutavad kokkuleppe kahju hüvitamise kohta ning kui teo toimepanija järgib talle esitatud lisanõudmisi, lõpetatakse süüasi (st prokurör ei saada asja kohtusse). Juhul kui teo toimepanija esitatud tingimustest kinni ei pea, on võimalik asi siiski kohtusse saata. Lepitusmenetlus ei ole võimalik, kui Te ei soovi koostööd teha. Sellisel juhul suunatakse süüasi tagasi prokurörile, kes otsustab edasise toimimise üle.

Lepitusmenetlus heastamise eesmärgil toimub kohtumenetlusest eraldi ega asenda seda. Kohus on seetõttu kohustatud tegelema kriminaalasja uurimise, karistuse määramise ja karistuse täideviimisega. See ei takista Teil siiski ükskõik millises menetluse etapis lepitusmenetlust alustamast: veel enne, kui kohus hakkab asja arutama, asja kohtuliku arutamise ajal ja pärast seda, kui kohus on teinud süüdimõistva otsuse. Kõik kriminaalasjaga seotud isikud võivad esitada taotluse lepitusmenetluse alustamiseks. Seega võib seda teha ohver või teo toimepanija, aga ka näiteks elukaaslane, pereliige või mõni teine lähedane. Lepitusmenetlust heastamise eesmärgil viivad läbi kaks valitsusvälist organisatsiooni: [Suggnomè](#) Flandrias ja [Médiante](#) Valloonias. Nendel organisatsioonidel on kohalikud osakonnad igas kohturingkonnas. Lepitusmenetluse käigus saavutatud kokkulepe on konfidentsiaalne ja see saadetakse kohtule üksnes juhul, kui mõlemad pooled on sellega nõus. Kohtunik on kohustatud karistuse määramisel märkima lepituskokkuleppe olemasolu kohtutoimikusse, kuid kohtunikul ei ole kohustust karistuse määramisel kokkuleppe sisu tegelikult arvesse võtta.

Lepitus on samuti võimalik alaealistega seotud juhtumite menetlemisel. Lepitusmenetlust heastamise eesmärgil võivad läbi viia nii prokurör kui ka alaealiste asjade kohtunik. Rühmanõustamise ettepaneku võib esitada ainult alaealiste asjade kohtunik. Kohtunikult oodatakse, et ta eelistab lepitusmenetlust (selle asemel, et alaealisele kurjategijale kohe karistus määrata) ja et ta menetluse pooli sellest võimalusest teavitab. Kui lepitusmenetluse käigus jõutakse kokkuleppele, peab kohtunik selle kokkuleppe heaks kiitma. Ta ei tohi kokkuleppe sisu muuta, kuid ta võib keelduda selle heakskiitmisest, kui kokkuleppe sisus on selgelt olemas oht üldsuse turvalisusele. Lepitusmenetlust heastamise eesmärgil ja rühmanõustamist korraldavad kohalikud valitsusvälised organisatsioonid, kes tegelevad alaealiste abistamisega.

Kuidas jätkub mind käsitleva süüasja arutamine pärast eeluurimise lõppu?

Teiega seotud süüasja areng pärast eeluurimise lõppu oleneb eeluurimise liigist.

Kui eeluurimist toimetab prokurör, võib ta otsustada:

- süüasja lõpetada;
- teha õigusrikkujale ettepaneku lepituskokkuleppe sõlmimiseks – kui õigusrikkuja võtab ettepaneku vastu ja on hüvitanud Teie kahjud, lõpetatakse süüasi pärast kokkulepitud summa maksmist;
- teha ettepaneku lepitusmenetluse alustamiseks;
- saata süüasi kohtusse.

Teid kui kuriteohvrit või tsiviilhagejat teavitatakse prokuröri otsusest.

Kui toimub kohtulik eeluurimine, saadab eeluurimiskohtunik toimiku eeluurimiskohtule. Eeluurimiskohtu istungid on kinnised: see tähendab, et ajakirjanikud ja publik ei tohi kohal viibida. See tähendab, et kohal võite olla Teie ja Teie advokaat, kuid sugulastel ja sõpradel ei lubata osaleda. Eeluurimiskohtu kohtunike kolleegium võib otsustada:

- süüasja lõpetada – kui asjaolud ei võimalda süüasja käsitleda kuriteona või kui ei ole piisavalt tõendeid;
- saata süüasja kohtusse, kui ta otsustab, et on piisavalt tõendeid;
- saata teo toimepanija ravisutusse, kui ta on vaimsete häiretega või suure vaimse mahajäämusega, mistõttu ta ei suuda oma tegusid kontrollida. Sellisel juhul võib süüdistatav esitada taotluse, et kohtulik arutamine oleks avalik;
- peatada menetlus. Kohtunike kolleegium võib sellise otsuse langetada vaid siis, kui õigusrikkujale ei ole varem määratud üle kuue kuu pikkust karistust. Kohtunik määrab maksimaalselt viie aasta pikkuse katseaja, mille jooksul süüdimõistetu peab täitma teatavaid tingimusi. Kui süüdimõistetu sooritab sellel ajavahemikul uue õigusrikkumise või ei pea tingimustest kinni, võib kohus otsustada süüasja uuesti avada.

Kui kohtunike kolleegium teeb otsuse ravisutusse paigutamise või menetluse peatamise kohta, on see otsus samaväärne lõpliku kohtuotsusega ja kehtib ka Teie tsiviilhagi suhtes.

Kui Te olete kuriteohver või [tsiviilhageja \(1\)](#), teatatakse Teile kohtuistungi toimumise kuupäev. Ka siis, kui kohtuasi saadetakse kriminaalkohtusse, teavitatakse Teid kohtuistungi toimumise kuupäevast.

Kas ma võin edasi kaevata, kui mind käsitlev süüasi lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Te ei saa kaevata edasi prokuröri otsuse peale kohtuasi lõpetada. Võttes arvesse asjaolusid ja tingimusi ning kohtuasja lõpetamise põhjusi, võib siiski olla võimalik nõuda kriminaalkohtus hüvitist tekitatud kahju eest (eraldi menetlusest tsiviilkohtus):

- kui tegemist on väiksema õigusrikkumise või väärteoga, on võimalik kutsuda süüdistatav kohtusse. Selleks peate paluma kohtuametnikul edastada süüdistatavale kohtukutse.
- Te võite esitada [tsiviilhagi \(1\)](#) eeluurimiskohtunikule, kes alustab selle põhjal kohtulikku eeluurimist. Selleks peate eeluurimiskohtunikule sõnaselgelt teatama, et esitate tsiviilhagi. Te võite seda teha kas kirjalikult või suuliselt. Eeluurimiskohtunik koostab protokoll, kuhu märgib, et Te olete esitanud tsiviilhagi. Võtke teadmiseks, et eeluurimiskohtunik võib Teil paluda maksta tagatise, mis on mõeldud menetluskulude katmiseks. Tagatise suuruse määrab kindlaks eeluurimiskohtunik. Arvestage ka sellega, et pärast eeluurimise lõppu võib kohtunike kolleegium alati otsustada, et asja ei anta kohtusse näiteks seetõttu, et

kahtlustatava kohtu alla andmiseks ei ole piisavalt tõendeid. Kohtuistungil peate kinnitama, et olete tsiviilhageja.

Kui õigusrikkuja on alaealine, ei saa Te teda otse kohtusse kutsuda ega tema vastu tsiviilhagi esitada.

Te saate [tsiviilhagejana \(1\)](#) kõik kohtunike kolleegiumi otsused, sealhulgas otsuse kahtlustatavale süüdistust mitte esitada, apellatsioonikohtu süüdistuskolleegiumile edasi kaevata. Te ei saa edasi kaevata apellatsioonikohtu süüdistuskolleegiumi otsust, samuti ei saa Te seejärel algatada kriminaalmenetlust ise.

Kui kohtunike kolleegium on teinud otsuse kahju hüvitamise kohta (juhul, kui teo toimepanija on saadetud raviasutusse või kui menetlus on lõpetatud), võite edasi kaevata kahju hüvitamise otsuse, kuid Te ei saa edasi kaevata kriminaalkohtu otsust. Te peate apellatsiooni esitama 15 päeva jooksul (või kolme päeva jooksul, kui süüdimõistetu on eelvangistuses) kohtu registriosakonnale. Apellatsioonikohtu süüdistuskolleegium vaatab seejärel Teie hüvitisnõude läbi.

Samuti võite asja anda tsiviilkohtusse, kui Te mingil põhjusel otsustasite mitte osaleda kriminaalmenetluses. See on võimalik isegi siis, kui prokurör on otsustanud süüdistustest loobuda. Te võite esitada asja tsiviilkohtule arutamiseks otse, kutsudes kahju tekitaja kohtusse, välja arvatud juhul, kui pooled ilmuvad vabatahtlikult kohtusse. Samuti võib menetlusest osa võtta kindlustusfirma (näiteks kui on toimunud liiklusõnnetus). Menetlus tsiviilkohtus erineb oluliselt kriminaalmenetlusest. Tsiviilhagi võite esitada ka tsiviilkohtusse (näiteks juhul, kui Te ei osalenud kriminaalmenetluses või kui asja menetlemine peatati). Tsiviilkohtus peate Te tõendama, et toime on pandud õigusrikkumine. Kui kriminaalasja menetlemine on pooleli, ootab tsiviilkohus ära kriminaalkohtu otsuse, enne kui teeb otsuse tsiviilhagi suhtes. Tsiviilkohtu jaoks on kriminaalkohtu otsus siduv. Kui annate asja tsiviilkohtusse, kaasnevad sellega ka kulud.

Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?

Kui olete välismaalane, on teil kõik eespool loetletud õigused. Neile lisanduvad täiendavad õigused, mille eesmärk on hõlbustada Teie osalemist menetluses.

Teil on õigus tasuta tõlgi abile, kui Te ei valda ametlikku keelt. Samuti võite Te oma ütlused ise kirja panna (või teeb seda Teie eest Teie emakeeles politseinik). Kui Te ei viibi Belgias, võib prokurör või eeluurimiskohtunik Teid üle kuulata video- või telekonverentsi vahendusel.

Kui Te olete varjupaigataotleja, on Teil teisese õigusabi raames õigus advokaadi abile.

Täiendav teave:

- Põhiseadus – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Kohtumenetluse seadustik – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Kriminaalmenetluse seadustik – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Politseijõudude seadus, vastu võetud 5. augustil 1992 – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Riikliku hüvitamise seadus, vastu võetud 1. augustil 1985 – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Seadus karistuse peatamise, selle täideviimise edasilükkamise ja katseaja kohta, vastu võetud 29. juunil 1964 – [hollandi keeles](#)
- Ringkiri GPI 58, 4. mai 2007, ohvrite kohtlemise kohta integreeritud politseijõududes, kahetasandiline struktuur – [hollandi keeles](#)
- Prokuröride kolleegiumi ringkiri nr COL 5/2009, mis käsitleb ühtsete kuriteost teatamise avalduste kasutamist, politsei poolt nende avalduste üleandmise suuniseid ja ringkirja COL 8/2005 muutmist, uuesti üle vaadatud 20. detsembril 2012.
- Ringkiri, 26. september 2008, mis käsitleb valdkondadevahelise koostöö kasutuselevõttu seoses inimkaubanduse ohvrite ja/või inimeste salaja üle piiri toimetamise raskete vormide ohvritega – [hollandi keeles](#)
- Ringkiri nr COL 16/2012, 12. november 2012 – justiitsministri, siseministri ja prokuröride kolleegiumi ühine ringkiri, mis käsitleb prokuratuuride ja kohtute juures asuvaid ohvrite vastuvõtuteenistusi
- Ringkiri nr COL 17/2012, 12. november 2012 – justiitsministri, siseministri ja prokuröride kolleegiumi ühine ringkiri, mis käsitleb austavat suhtumist surnusse, surmajuhtumist teatamist, väärikat hüvastijättu ja

kuriteopaiga koristamist asitõenditest juhul, kui kohtuasutused pidid sekkuma.

- Ringkiri nr COL 18/2012, 20. detsember 2012 – justiitsministri, siseministri ja prokuröride kolleegiumi ühine ringkiri, mis käsitleb ajutist koju tagasipöördumise keeldu koduvägivalla korral
- Kuninglik määrus, 18. detsember 2003, teise õigusabi ja õigusabi täielikult või osaliselt tasuta andmise tingimuste kindlaksmääramise kohta – [hollandi keeles](#)
- Kuninglik määrus, 16. mai 2004, inimkaubanduse ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastase võitluse kohta – [hollandi keeles](#)
- Kuninglik määrus, 13. juuni 1999, justiitsministeeriumi kohtumajade teenistuse korralduse kohta – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Kuninglik määrus, 28. detsember 1950, kriminaalasjades kohtukulude tasumise üldise korra kohta
- Riigi ja flaami kogukonna koostööleping ohvritele osutatava abi kohta, 7. aprill 1998 – [hollandi keeles](#)
- Riigi, flaami kogukonna, prantsuse kogukonna, prantsuse kogukonna komisjoni ja kogukonnakomisjoni vaheline protokoll ohvritele osutatava abi kohta, 5. juuni 2009 – hollandi ja prantsuse keeles
- Riigi, prantsuse kogukonna ja Vallooni piirkonna vaheline protokoll ohvritele osutatava abi kohta, 5. juuni 2009 – hollandi ja prantsuse keeles
- Riigi ja saksa kogukonna vaheline protokoll ohvritele osutatava abi kohta, 5. juuni 2009 – hollandi, prantsuse ja saksa keeles

1. Tsviilhageja

Te võite end kohtuniku juures tsviilhagejana registreerida menetluse igas etapis, isegi kui Te ei ole politseile kuriteost teatanud. See seisund annab teile lisaks ohvriga samalaadsetele õigustele täiendavad õigused:

taotleda hüvitist, saada kohtuistungil ära kuulatud, saada pärast kohtumenetlust kulude katteks hüvitist, kasutada menetluse ajal tasuta tõlgi abi, kui kohus leiab, et Teie osalemine tsviilhagejana on vastuvõetav ja põhjendatud, on Teil kriminaalmenetluses hulk õigusi, ilma et peaksite kriminaalhoolduskohtule nende saamiseks esitama asjaomase taotluse. Te võite samuti liituda tsviilhagejana prokurööri poolt juba algatatud menetlusega, esitades asjaomase avalduse. See on võimalik kogu eeluurimise ja kohtumenetluse etapis, kuid mitte enam kohtu otsuse peale apellatsiooni esitamise ajal. Juhul kui tegemist on väiksema õigusrikkumise või väärtetega, võite esitada tsviilhagejana registreerimise taotluse eeluurimiskohtunikule. Seejärel peab eeluurimiskohtunik alustama kohtulikku eeluurimist. Peate arvestama sellega, et pärast eeluurimise lõppu jääb ikkagi kohtu otsustada, kas kahtlustatava kohtu alla andmiseks on piisavalt tõendeid. Kui taotlete kahju hüvitamist, peate esitama tõendid kahju kohta, mille hüvitamist taotlete. Kohus hindab Teie taotluse asjakohasust ning võtab selle vastu või lükkab tagasi. Kui olete tsviilhageja ja juhul kui kohtulik uurimine on pooleli, on Teil õigus ühe aasta jooksul selle algatamisest esitada asi apellatsioonikohtu süüdistuskolleegiumile. See annab teile kaudse kontrolli eeluurimise edenemise üle.

2. Inimkaubanduse ohvri staatus Alates 1990. aastate algusest kehtib Belgias inimkaubanduse ohvri staatus andmise kord. Seda kohaldatakse järgmiste ohvrite kategooriate suhtes: inimkaubanduse ohvrid (st seksuaalse ärakasutamise erinevad vormid, kerjamine ärakasutamise vormina, majanduslik ärakasutamine, elundite eemaldamine, kuritegevusele sundimine); inimeste salaja üle piiri toimetamise ohvrid (st ebaseaduslikule sisserändele kaasaitamine eesmärgiga saada kasu), kui kaasnevad raskendavad asjaolud. Ohvritel, kelle suhtes on kohaldatud vägivalda või kelle elu on ohus, on õigus sellele staatusle. Kui Teile antakse inimkaubanduse ohvri staatus, on Teil õigus erikohtlemisele seoses elamis- ja tööloa saamisega, juhul kui Te: katkestate suhted kahtlusalustega; nõustute vastu võtma kohustusliku abi, mida annab spetsialiseerunud ja heakskiidetud asutus; teete koostööd kohtuasutustega, esitades avalduse või kaebuse.

3. Halduskaristused Halduskaristusi kohaldavad kohalikud omavalitsused ja need ei ole kriminaalkaristused. Kohalikel omavalitsustel on volitused määrata karistus teatavat liiki pisikuritegude ja kahju eest omavalitsuslike halduskaristuste vormis (haldustrahvid, asutuste või tööruumide sulgemine ning volituste või lubade peatamine). Omavalitsus võib kohaldada neid karistusi eeskirjade rikkumise, vandalismi teatavate vormide jms eest ning süüdistuse esitamine ei sõltu prokurörist.

Viimati uuendatud: 03/07/2025

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.